

Skjærtorsdag 2018. Lars Borgström (LFS)

Tekster: Salme 111; 2 Mos. 12:1-20; 1 Kor. 11:23-29; Joh. 13:1-20

Jesus och lärjungarna befann sig den sista veckan, som slutade med korsfästelsen och begravningen, i Jerusalem. Nu var det torsdag, den sista dagen som Jesus tillbringade i frihet tillsammans med de sina. Han hade samlat dem i övre rummet i ett hus inne i staden (Mark. 14:13–16). Det var dags att äta påskalammet (Matt. 26:17) som ett led i påskfirandet.

Jesu kärlek och tjänande

Jesus visste genom sitt allvetande att Han skulle dö följande dag. Han visste att Han skulle stiga ned i ett lidande, vars djup saknar botten. Men Han visste också att Han efter att ha lidit döden skulle gå in i den härlighet som Han hade hos sin Fader före världens början. Han visste vad som stod i Jesajas 53:e kapitel, och att de orden handlade om Honom: ”Det var Herrens vilja att slå Honom och låta Honom lida. När du gör Hans liv till ett skuldoffer, får Han se avkomlingar och *leva länge*, och Herrens vilja ska ha framgång genom Hans hand” (Jes. 53:10). Med tanke på de dramatiska och fruktansvärda händelser som skulle drabba Honom det närmaste dygnet, att Han skulle bli ”genomborrade för våra brott, slagen för våra synder” (Jes 53:5), vore det högst naturligt ifall Hans tankar helt och hållet hade varit upptagna med det som väntade Honom. Men Han tänkte ändå, mitt upp i allt det svåra som väntade Honom, på sina lärjungar.

”Han hade älskat sina egna här i världen, och Han älskade dem in i det sista” (v 1). Med de orden sammanfattar Johannes Jesu samvaro med sina lärjungar de sista timmarna av sin jordiska levnad. Allt vad Jesus talar och gör, ”in i det sista”, är idel kärlek. ”Kristus tjänade ju inte sig själv”, läser vi i Rom. 15:3. Han är den gode Herden som längtar efter att få tillreda ett bord åt de sina (Ps. 23:3). Själva det sätt på vilket Han bad dem att tillreda påskalammet, vittnar om hur kärleksfullt Han tänkte på deras oroliga hjärtan. För att styrka lärjungarnas svaga tro lät Han nu några strålar av sin himmelska härlighet falla ned i denna förnedringens stund. Han sände Petrus och Johannes att tillreda påskalammet. Och när de följde efter mannen med vattenkrukan och gick in i huset där han gick in, fann de en stor sal i övre våningen, ställd i ordning, precis som Jesus utifrån sitt gudomliga allvetande hade sagt (Luk. 22:8–12). De kunde härigenom förstå, att deras Mästare hade full kontroll, och att det hela var förberett från himlen.

Jesus hade redan lagt sig till bords. Nu steg Han upp igen. Vad tänkte Han på? Vad kunde lärjungarna i det ögonblicket utläsa ur Hans heliga ansikte? Johannes, som i efterhand har nedtecknat sina intryck och minnen från denna påskmåltids förtätade händelseförlopp, skriver att Jesus ”visste att Fadern hade gett allt i Hans händer, att Han utgått från Gud och skulle gå till Gud” (v 3). Man kan därför tänka sig, att Jesus, när Han gick fram till lärjungarna, såg upp till sin Fader, och att Hans själ samtalande med Fadern. Han var kommen i världen och Fadern hade gett allt i Hans händer – hela den från Gud avfallna världen. Han skulle nu gå från världen till Fadern igen och i sina händer bära allt som Fadern hade gett Honom, hela den försonade världen. Och vad gjorde Han sedan? Han ”lade av sig manteln och tog en linnehandduk som Han knöt om sig. Sedan hällde Han vatten i ett tvättfat och började tvätta lärjungarnas fötter och torka dem med handduken som Han hade runt midjan” (v 4-5). Det är verkligen dramatiskt hur långsamt och högtidligt evangelisten Johannes berättar hela detta händelseförlopp, stycke efter stycke.

Johannes Döparen aktade sig inte själv värdig att ta av Jesus Hans sandaler (Matt. 3:11). Men Jesus aktar sig själv inte för hög att ta av sina lärjungar deras sandaler utan tvättar deras fötter! Vem skulle väl våga tro något sådant, om inte Herren verkligen hade gjort det? En sådan tanke har aldrig någonsin uppstigit i en människas hjärta! Allt stort och högt, som världen har att visa upp, försvinner för denna handling av Jesus. Ja, Han älskade verkligen de sina intill änden. Han är den vän som alltid älskar (Ords. 17:17).

Dopet och helgelsen

Jesus började alltså två sina lärjungars fötter. De fylldes av häpnad och förundran. Men när Jesus kom till Petrus, kunde denne inte längre vara tyst utan sade: ”Herre, ska du tvätta mina fötter?” (v 6). Han ger sig inte ens när Jesus säger: ”Vad jag gör förstår du inte nu, men längre fram kommer

du att förstå det” (v 7). Han framhårdar och säger: ”Aldrig någonsin ska du tvätta mina fötter!” (v 8). Jesus låter då Petrus genast ana sitt misstag och säger: ”Om jag inte får tvätta dig har du ingen del i mig” (v 8). Detta får Petrus att besinna sig, för vart skulle han annars gå, om han inte hade del i Honom som var hans liv? (jfr Joh. 6:68). Han var ivrig då han vägrade, men ännu häftigare blev han sedan att ge sitt medgivande: ”Herre – inte bara mina fötter, utan också händerna och huvudet!” (v 9) Det är som om han ville säga: ”Gör med mig som du vill, bara jag får ha del i dig. Ja, ’tvätta mig så att jag blir vitare än snö’ (Ps. 51:9)”.

”Den som har badat behöver sedan bara tvätta fötterna. Han är helt och hållet ren” (v 10). Med dessa ord leder Jesus lärjungens häftigt uppbrusande kärlek till stilla nykterhet och ger oss på samma gång nyckeln till betydelsen av hela denna handling. Petrus hade velat att Jesus skulle tvätta hans händer och huvud, men Jesus svarade honom att det hade skett i det vanliga badet. Den som genom badet blivit alldeles ren, behöver inte mer än tvätta fötterna för att rena dem från dem smuts som fäster sig vid dem under vandrigen. Genom denna liknelse ville Jesus säga sina lärjungar att de, som genom tron på Honom redan blivit rättfärdiga och rena från synden (Joh. 15:3), nu endast behövde låta rena sig från den syndasmuts som låder vid dem så länge de ännu är kvar i denna värld. Denna fortsatta rening är också nödvändig, för den som inte vill låta rena sig från den särskilda otrohet som han gör sig skyldig till, och de hemliga brister, som Herren uppenbarar för honom, han förlorar sin rättfärdighet – och har ingen del i Frälsaren.

Här är det viktigt att komma ihåg: Rättfärdiggörelsens bad kommer först och därpå följer den helgande tvättningen. Den som inte är badad, den som inte genom omvändelse och tro i kraft av den mottagna syndaförlåtelsen i det nåderika *dopets* vatten blivit alldeles ren, den människan hjälper det inte att två fötterna. Även om hon avstår från den ena eller den andra utvärtens synden, kan hon ändå aldrig bli helgad. Till helgelsen behövs ett försonat hjärta.

Fotatvagningen var inte till någon nytta för Judas. När Jesus säger: ”Och ni är rena” ser han på förrädaren och tillägger: ”fast inte alla” (v 10). Honom kunde Han inte hjälpa, för den förlorade lärjungen vältrade sig med hela sin varelse i smutsen.

Det kristna tjänandet

Vi vet vad det var för syndasmuts som fanns på lärjungarnas fötter. Det var fåfänga och ärelystnad. Frälsarens förlåtande kärlek renade dem ifrån denna befläckelse. Och då Han ödmjukt förnedrade sig själv, inpräntade Han ödmjukhet och ringhet i deras rentvättade hjärtan. Vi finner ju i Kristus den motsatta dygden till varje odygd som Han förlåter oss. Tillsammans med syndernas förlåtelse ger Han oss helgelsekraftens gåva. Han ger därvid ett bud som alla Kristi lärjungar ska efterleva. Han säger: ”Har nu jag, Herren och Mästaren, tvättat era fötter, så bör också ni tvätta varandras fötter. Jag har gett er ett föredöme, för att också ni ska göra såsom jag har gjort er.” Det måste för varje kristen vara viktigt att veta vad som är befallt med detta. Ska vi bokstavligen och i yttre måtto tvätta varandras fötter? Ja, om någon behöver en sådan tjänst av oss! Men lika visst är det, att vi håller detta Guds bud, om vi i självutgivande kärlek tjänar vår nästa, hur och när vi blir kallade till det. Vill du följa Jesu exempel och tvätta din nästas fötter, så se till att du av hjärtat ödmjucar dig, brukar alla de gåvor och all den nåd du har, inte till din egen ära och nytta utan din nästa till godo. Vidare att du inte föraktar någon, gärna har fördrag med hans svaghet och i det du kan bidrar till att han får hjälp.

Praktiserandet av sådan fotatvagning är också ett skydd emot djävulens försåt och list. Djävulen kommer med frestelsen, att vi ska söka vår egen ära och nytta. Ingen ska tro sig vara säker för en sådan frestelse utan med så mycket större allvar och flit öva sig i fotatvagnings tjänst. Den ene har en gåva, den andre en annan. Salig den som nu inte förhäver sig utan med Herren Jesus Kristus står upp från bordet, binder upp klädnaden och tvår den andres fötter, d.v.s. den som med sådana gåvor inte tjänar sig själv utan sin nästa.

Lärjungarna hade tvistat om vem som var den främste ibland dem. Den främste ibland dem, Herren Jesus Kristus, hade stått upp från bordet och tjänat dem. De hade förrirrat sig i världen, där härskande och tjänande är två skilda ting. Den tjänande Jesus-kärleken inpräntade i deras hjärtan Guds rikets grundlag, att varje ämbete – även apostlaämbetet – är inrättat för att tjäna.

Amen.